

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS VALDYMO REIKALAVIMŲ PRISTATYMAS

2024-03-25/2024-04-08

JURGITA ČIUČKIENĖ
VYR. SPECIALISTĖ

zum.lrv.lt

BENDRIEJI PRINCIPAI

- Valdymo reikalavimai (VR) bei Geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės (GAAB) reikalavimai sudaro paramos sąlygas
- Paramos sąlygų laikymasis yra pagrindas gauti išmokas, už jų nesilaikymą taikomos sankcijos
- Paramos sąlygos taikomos pareiškėjams siekiantiems gauti:
 - ✓ bazinės tiesiogines išmokas;
 - ✓ perskirstomąsias išmokas;
 - ✓ išmokas jauniems ūkininkams;
 - ✓ ekologinės sistemos išmokas;
 - ✓ susietosios paramos išmokas;
 - ✓ dalyvaujantiems įgyvendinant 2023-2027 m. strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones.

VALDYMO REIKALAVIMŲ REGLAMENTAVIMAS

- VR yra parengti vadovaujantis konkrečiais ES teisės aktais bei jų nuostatomis
- Visi VR yra galiojantys pagal nacionalinius teisės aktus
- Už VR kontrolę atsakingos NMA ir VMVT

- VR, taikomų nuo 2023 metų, aprašas patvirtintas LR žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 27 d. įsakymu 3D-109 „Dėl žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo ir kontrolės institucijų paskyrimo“

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/db36b0a0b66511ed8df094f359a60216/asr>

- Sankcijų už paramos sąlygų reikalavimų pažeidimą taikymo metodika, patvirtinta LR žemės ūkio ministro 2023 m. balandžio 7 d. įsakymu 3D-232 „Dėl Sankcijų už paramos sąlygų reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“

<https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a5179040d4fe11ed9978886e85107ab2/asr>

VR 1 BENDROJI VANDENS POLITIKOS DIREKTYVA

1. Žemės ūkio subjektas, **išgaunantis 100 m³ ir daugiau vandens** per parą iš vieno paviršinio vandens telkinio **privalo turėti LR vandens įstatyme nurodytą leidimą**. Leidimas nereikalingas, jei žemės ūkio subjektas išgauna paviršinį vandenį iš jo valdoje esančio nepratekamo dirbtinio vandens telkinio.
2. Žemės ūkio valdoje esantis ir naudojamas **požeminio vandens gavybos gręžinys turi turėti gręžinio pasą**, registruotą Žemės gelmių registre. Žemės ūkio veiklos subjektams, pradėjusiems vandens gręžinio įteisinimo arba likvidavimo procedūrą taikoma išimtis dėl gręžinio paso turėjimo.
3. Žemės ūkio subjektai, **naudojantys gėlą požeminį vandenį, turi turėti leidimą** naudoti žemės gelmių išteklius arba turėti **TIPK leidimą**. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklius nereikia asmenims, nurodytiems Žemės gelmių įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje.
4. **Draudžiama nuotekas, užterštas medžiagomis**, nurodytomis Požeminio vandens apsaugos nuo taršos pavojingomis medžiagomis taisyklių 1 ir 2 prieduose, **tiesiogiai ar netiesiogiai išleisti į požeminį vandenį**.
5. Deklaruotame plote, kuris patenka į **karstinių smegduobių apsaugos zoną, draudžiama** arti ar kitaip dirbti žemę, tręšti organinėmis ir/ar mineralinėmis trąšomis, naudoti augalų apsaugos produktus. (įsigaliojimas 2026 m. sausio 1 d.).

VR 2 DIREKTYVA DĖL VANDENŲ APSAUGOS NUO TARŠOS NITRATAIS IŠ ŽEMĖS ŪKIO ŠALTINIŲ (I)

1. Per metus į dirvą patenkančio **azoto (tręšiant mėšlu, srutomis ir ganant gyvulius) kiekis negali viršyti 170 kg/ha.**
2. Žemės ūkio veiklos subjektai **tirštąjį mėšlą turi kaupti** mėšlidėse arba tvartuose, taip pat tirštojo mėšlo rietuvėse prie tvarto. **Srutas ir (ar) skystąjį mėšlą kaupti** srutų kauptuvuose – statiniuose ar įrenginiuose. **Mėšlidžių, srutų kauptuvų ir tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto talpa** turi atitikti nustatytus reikalavimus.
3. Žemės ūkio veiklos subjektai, **tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha** ar daugiau žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus **privalo turėti tręšimo planą parengtą pagal nustatytus reikalavimus.**
4. **Draudžiama mėšlu ir (ar) srutomis tręšti šaltuoju metų laikotarpiu,** nustatytu Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše.
5. **Draudžiama dirvą tręšti tręšiamaisiais produktais šaltuoju metų laikotarpiu,** nustatytu Tręšiamųjų produktų naudojimo apraše.
6. **Draudžiama mėšlą ir (ar) srutas įterpti arba skleisti ant įšalusios, įmirkusios, užtvindytos, apsnigtos žemės.**

VR 2 DIREKTYVA DĖL VANDENŲ APSAUGOS NUO TARŠOS NITRATAIS IŠ ŽEMĖS ŪKIO ŠALTINIŲ (II)

7. **Draudžiama** skystąjį mėšlą ir (ar) srutas **skleisti arčiau kaip 3 m.** iki melioracijos griovių viršutinių briaunų.
8. Žemės ūkio subjektai tręšiantys ir (ar) skleidžiantys **mėšlą ir (ar) srutas turi pateikti duomenis apie jų panaudojimą žemės ūkio valdoje. Jei tręšiama 10 ha ir daugiau žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, duomenis apie einamaisiais metais žemės ūkio valdoje panaudotą mėšlą ir (ar) srutas turi suvesti PPIS** (adresu <https://paseliai.vic.lt>). **Jei tręšiama iki 10 ha** duomenis gali pateikti pasirinktinai - **PPIS arba pildydami mėšlo ir (ar) srutų naudojimo žurnalą.** Terminai duomenims pateikti yra nustatyti Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše.
9. Žemės ūkio subjektai naudojančys **mineralines (neorganines) ir (arba) organines trąšas 10 ha ir daugiau žemės ūkio naudmenų** per kalendorinius metus, duomenis apie einamaisiais metais žemės ūkio valdoje panaudotas trąšas **turi suvesti PPIS** (adresu <https://paseliai.vic.lt>). Terminai duomenims pateikti yra nustatyti Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų apraše.

VR 3 LAUKINIŲ PAUKŠČIŲ APSAUGOS DIREKTYVA

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į PPIS esantį Paukščiams svarbių teritorijų sluoksnį, turi būti laikomasi **konkrečiam plotui nustatytų ūkinės veiklos apribojimų**, kurie gali apimti draudimus:
 - suarti ar persėti pievas,
 - pievas keisti kitomis žemės ūkio naudmenomis, tačiau leidžiama jas persėti žoliniais augalais, nurodytais TI klasifikatoriaus III arba IV grupėje,
 - sausinti pievas (įrengti naujas sausinimo sistemas).

Jei plotai buvo suarti ir (ar) apsėti pasėliais, žemės ūkio veiklos subjektai toje pačioje vietoje turi atkurti daugiametę pievą iki kitų metų paraiškos pateikimo dienos.

VR 4 NATŪRALIŲ BUVEINIŲ, LAUKINĖS AUGALIJOS BEI GYVŪNIJOS APSAUGOS DIREKTYVA

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į PPIS esantį Natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos sluoksnį, turi būti laikomasi **konkrečiam plotui nustatytų ūkinės veiklos apribojimų natūralioje buveinėje ir natūralios buveinės apsaugos buferyje.**

Galimi draudimai:

- naudoti augalų apsaugos produktus,
- naudoti mineralines trąšas ar organines trąšas,
- draudimą sausinti pievas,
- įveisti mišką,
- arti,
- įrengti poilsiavietes,
- persėti daugiameses pievas,
- intensyviai ganyti (ne daugiau kaip 1 SG/ha).

VR 5 MAISTO IR PAŠARŲ SAUGOS REGLAMENTAS (I)

1. Maisto tvarkymo subjektai turi imtis adekvačių priemonių užtikrinančių, kad **tik saugus maistas būtų tiekiamas rinkai**.
2. Maisto tvarkymo subjektai (išskyrus pirminės gamybos subjektus) **turi turėti įdiegtą individualią rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (toliau – RVASVT) sistemą arba kitą panašią RVASVT principais paremtą maisto savikontrolės sistemą**.
3. Maisto tvarkymo subjektai **turi ženklinti produktus** pagal teisės aktų reikalavimus.
4. Maisto tvarkymo subjektai turi **užtikrinti maisto ir maisto sudedamųjų dalių atsekamumą** visuose maisto tvarkymo etapuose.
5. Maisto tvarkymo subjektai turi **turėti nesaugaus maisto atšaukimo iš rinkos veiksmų aprašą**.

VR 5 MAISTO IR PAŠARŲ SAUGOS REGLAMENTAS (II)

6. Jei žemės ūkio veiklos subjektai naudoja ne savo išaugintus ir pagamintus pašarus, **pašarai** turi būti **įsigyjami ir naudojami** tik iš tų ūkio subjektų, kurie **yra registruoti ir (arba) patvirtinti** nustatyta tvarka.
7. Žemės ūkio veiklos subjektams **draudžiama tiekti rinkai ir naudoti** maistiniams gyvūnams **šerti nesaugius pašarus**.
8. Pašarų ūkio subjektai turi **užtikrinti pašarų atsekamumą**.
9. Pašarų ūkio subjektai **turi tvarkyti apskaitą**, susijusią su tiekiamų rinkai pašarų paskirties vieta bei kiekiu.
10. Siekiant **išvengti pašarų užteršimo** draudžiamomis ūkiniam gyvūnams šerti medžiagomis, pašarai turi būti sandėliuojami atskirai nuo šių medžiagų.
11. Žemės ūkio veiklos subjektai **vaistinius pašarus turi** tvarkyti atskirai nuo kitų pašarų.

VR 6 DIREKTYVA DĖL DRAUDIMO NAUDOTI TAM TIKRAS MEDŽIAGAS GYVULININKYSTĖJE

1. Žemės ūkio veiklos subjektų laikomiems ūkiniams gyvūnams, **VMVT leidus, gali būti naudojamos medžiagos ar veterinariniai vaistai**, nurodyti Kai kurių medžiagų, turinčių hormoninį ar tirostatinį poveikį, ir beta agonistų draudimo naudoti gyvulininkystėje reikalavimuose, **o jų naudojimas turi būti registruojamas**.
2. Žemės ūkio veiklos subjektai, laikantys ūkinius gyvūnus privalo **laikytis draudimo gyvulininkystėje naudoti tam tikras draudžiamas medžiagas**, kurios nurodytos VMVT direktoriaus 2008 m. gruodžio 30 d. įsakyme Nr. B1-665 „Dėl Kai kurių medžiagų, turinčių hormoninį ar tirostatinį poveikį, ir beta agonistų draudimo naudoti gyvulininkystėje reikalavimų patvirtinimo“.
3. Žemės ūkio veiklos subjektams **draudžiama tiekti rinkai žmonių maistui mėsą ar mėsos produktus, gautus iš ūkinių gyvūnų**, kuriems buvo naudotos medžiagos, turinčios estrogeninį, androgeninį ar gestageninį poveikį ar beta agonistus, **nepasibaigus jų išlaukai**.

VR 7 AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ PATEKIMO Į RINKĄ REGLAMENTAS

1. Jei žemės ūkio valdoje yra **naudojami augalų apsaugos produktai**, turi būti **pildomas** jų naudojimo **apskaitos popierinis ar elektroninis žurnalas**.
2. Augalų apsaugos produktų naudotojai **turi neviršyti produkto etiketėje nurodytos augalų apsaugos normos bei laikytis produkto etiketėje**: nurodytą karencijos laikotarpio, didžiausio galimo purškimų skaičiaus ir didžiausio panaudojimo kiekio per metus, apsaugos zonų iki paviršinių vandens telkinių ir (ar) melioracijos griovių.
3. Augalų apsaugos produktų naudotojai žemės ūkio valdose turi naudoti **tik LR registruotus augalų apsaugos produktus**.
4. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai privalo produktus **saugoti rakinamuose ir įspėjamaisiais pavojingumo ženklais paženklintuose** pagalbinio ūkio paskirties pastatuose arba jų patalpose. Patalpoje, kurioje yra laikomi profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, **draudžiama laikyti maistą, vandenį, pašarus ir gyvūnus**.

VR 8 TAUSAUS PESTICIDŲ NAUDOJIMO DIREKTYVA (I)

1. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai privalo **turėti galiojantį augalų apsaugos pažymėjimą** ar kitą jam prilyginamą ES valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje išduotą pažymėjimą.
2. Augalų apsaugos produktus leidžiama purkšti tik **apdorojimo įranga, turinčia galiojančius Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos pažymėjimus**.
3. Pagalbinio ūkio paskirties pastatuose ar jų patalpose, kuriuose saugomi profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai **privalo būti talpyklos su natūraliais** (smėliu, pjuvenomis, durpėmis) ir (ar) sintetiniais **sorbentais**.
4. Pagalbinio ūkio paskirties pastatų ar jų patalpų, kuriuose saugomi profesionaliam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai ir (ar) beicuota sėkla, **grindys ir vėdinimas turi atitikti reikalavimus**.

VR 8 TAUSAUS PESTICIDŲ NAUDOJIMO DIREKTYVA (II)

5. Profesionaliajam naudojimui skirti **augalų apsaugos produktai ir (ar) beicuota sėkla** pagalbiniu ūkio paskirties pastatuose ar jų patalpose **laikomi lentynose arba ant padėklų**.
6. Nepanaudoti augalų apsaugos produktai ir (ar) jų likučiai turi **būti saugomi gamintojo pakuotėse**. Nepanaudota beicuota sėkla ir (ar) jos likučiai turi būti saugomi beicuotos sėklos pakuotėse.
7. Tuščios profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų ir (ar) beicuotos sėklos pakuotės turi būti **laikomos atskiroje pagalbiniu ūkio paskirties pastatų ar jų patalpų vietoje**.
8. Tuščios augalų apsaugos produktų **pakuotės** ir (ar) augalų apsaugos produktų **likučiai turi būti tvarkomi ir laikomi** vadovaujantis augalų apsaugos produktų etiketėse, saugos duomenų lapuose nurodytais ir (ar) atliekų tvarkymą reglamentuojančiais **teisės aktų reikalavimais**.

VR 9,10,11 VERŠELIŲ, KIAULIŲ IR ŪKINĖS PASKIRTIES GYVŪNŲ APSAUGOS DIREKTYVOS

1. Veršelių laikytojai turi **laikytis Veršelių gerovės reikalavimų**, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-689 „Dėl Veršelių gerovės reikalavimų patvirtinimo“.
2. Kiaulių laikytojai turi **laikytis Kiaulių gerovės reikalavimų**, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-687 „Dėl Kiaulių gerovės reikalavimų patvirtinimo“.
3. Ūkinių gyvūnų laikytojai turi **laikytis Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų**, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 „Dėl Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Ačiū už dėmesį

